

ŞUBAT AYI FİYAT GELİŞMELERİ

4 Mart 2022

 TÜRKİYE CUMHURİYET
MERKEZ BANKASI

Özet

Tüketici fiyatları Şubat ayında yüzde 4,81 oranında artmış, yıllık enflasyon 5,75 puan yükselişle yüzde 54,44 olarak gerçekleşmiştir. Tüketici yıllık enflasyonundaki artış alt gruplar geneline yayılırken, bu gelişmeye en belirgin katkı gıda ve temel mal gruplarından gelmiştir. Emtia fiyatlarında Ocak ayından itibaren gözlenen artış eğilimi son dönemde jeopolitik gelişmelerle hızlanmış ve bağlantılı kalemlerde etkileri hissedilmiştir. Gıda yıllık enflasyonundaki yükseliş alt gruplar genelinde devam ederken, son aylarda yüksek seyreden taze meyve ve sebze enflasyonundaki artış bu dönemde hızlanmaya devam etmiştir. Diğer taraftan temel gıda ürünlerindeki KDV indirimi daha olumsuz bir görünümü sınırlamıştır. Temel mal fiyatlarındaki artış eğilimi Şubat ayında yavaşlamakla birlikte yıllık enflasyon tüm alt gruplarda yükselmiştir. Uluslararası enerji fiyatlarındaki artışın etkileri yurt içi enerji fiyatlarına yansımıştır. Hizmet grubunda yıllık enflasyon tüm alt gruplarda artarken, enerji ve gıda görünümüne de bağlı olarak ulaştırma ve lokanta-otel öne çıkan alt gruplar olmuştur. Başta enerji olmak üzere uluslararası emtia fiyatlarında sektörler geneline yayılan yükselişler ile tedarik zincirlerindeki aksamalar neticesinde üretici fiyatlarındaki artışlar sürmüştür. Bu görünüm altında, B ve C göstergelerinin yıllık enflasyonlarındaki yükseliş devam etmiştir.

Bu rapor, fiyat istatistiklerinin Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayımlanmasını izleyen iş günü içinde yayımlanmakta ve TCMB'nin bir önceki ayın enflasyon rakamlarına ilişkin ilk görüşlerini ifade etmekte olup, resmi fiyat istatistiklerinin açıklanması ile Para Politikası Kurulu toplantısı arasında geçen süre zarfında aylık enflasyon gelişmelerinin kamuoyu tarafından daha sağlıklı biçimde yorumlanmasına katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

Değerlendirmeler

Şubat ayında tüketici fiyatları yüzde 4,81 oranında yükselmiş ve yıllık enflasyon 5,75 puan artarak yüzde 54,44 olmuştur (Grafik 1 ve Tablo 1). Bu dönemde B ve C endekslerinin yıllık değişim oranları sırasıyla 4,35 ve 4,60 puan artarak yüzde 47,01 ve yüzde 44,05 olarak gerçekleşmiştir (Grafik 2).

Alt grupların yıllık tüketici enflasyonuna katkıları incelendiğinde, bir önceki aya göre gıda, temel mal, hizmet, enerji ve alkol-tütün-altın gruplarının katkıları sırasıyla 2,35; 1,57; 0,99; 0,74 ve 0,10 puan artmıştır.

Mevsimsellikten arındırılmış verilerle incelendiğinde, B ve C endekslerinde aylık artışların yüksek olduğu, ancak önceki aylara kıyasla gerilediği izlenmiştir (Grafik 3). Aylık fiyat artışları B endeksini oluşturan temel mal ve işlenmiş gıda gruplarında Şubat ayında da gerilemiş, hizmet grubunda ise Ocak ayındaki yönetilen/yönlendirilen kalemler kaynaklı yükselişten sonra bu dönemde düşmüştür (Grafik 4).

Hizmet fiyatları Şubat ayında yüzde 3,63 oranında yükselmiş, grup yıllık enflasyonu 3,33 puan artışla yüzde 32,89 olmuştur. Yıllık enflasyon ulaştırma ve lokanta-otelde daha belirgin olmak üzere tüm alt gruplarda yükselmiştir (Grafik 5). Lokanta-otel alt grubunda fiyatlar, yemek hizmetleri kaynaklı olarak, yüzde 4,54 oranında artmış ve yıllık enflasyon yüzde 55,20 seviyesine ulaşmıştır. Enerji ve gıda gibi girdi maliyetlerindeki yükselişlerin, lokanta-otel alt grubunu olumsuz etkileyen unsurlardan olduğu değerlendirilmektedir. Akaryakıt fiyatlarındaki gelişmeleri takiben, ulaştırma hizmetlerinde fiyatlar yüzde 5,73 oranında artmış, yıllık enflasyon yüzde 46,87 seviyesine yükselmiştir. Ulaştırma hizmetlerinde karayolu ile şehirler arası yolcu taşımacılığı ve otobüs ile şehir içi yolcu taşımacılığı fiyatlarındaki artışlar dikkat çekmiştir. Diğer hizmetler alt grubunda genele yayılan artışlar gözlenirken, geriye endeksleme davranışının yaygın olduğu sağlık ve eğitim hizmetleri ile birlikte sigorta ücretleri öne çıkan kalemler olmuştur. Kira alt grubunda yıllık enflasyon yükselmeye devam ederken, mevsimsel etkilerden arındırılmış veriler aylık artışların Şubat ayında güçlü seyrettiğine işaret etmiştir.

Temel mal yıllık enflasyonu Şubat ayında 5,89 puanlık artışla yüzde 54,38 seviyesine ulaşmıştır. Bu dönemde, yıllık enflasyon tüm alt gruplarda yükselmiştir (Grafik 6). Dayanıklı mal fiyatları (altın hariç) Şubat ayında yüzde 3,27 oranında artarken, grup yıllık enflasyonu yüzde 60,94 olmuştur. Mobilya (yüzde 8,08) ve beyaz eşya (yüzde 8,73) sektörleri fiyat artışlarıyla öne çıkarken, otomobil fiyatları yataya yakın seyrederek ılımlı görünümünü sürdürmüştür. Diğer temel mallarda fiyat artışları başta ilaç, kişisel bakım ürünleri, ev ile ilgili ürünler ve konutun bakım ve onarımı grupları olmak üzere genele yayılmış ve bu grupta yıllık enflasyon yüzde 61,89 seviyesine ulaşmıştır. Giyim ve ayakkabı fiyatları, mevsimsel normalinin aksine Şubat ayında sınırlı da olsa artış göstermiş (yüzde 0,23) ve alt grup yıllık enflasyonu 26,55 düzeyine ulaşmıştır.

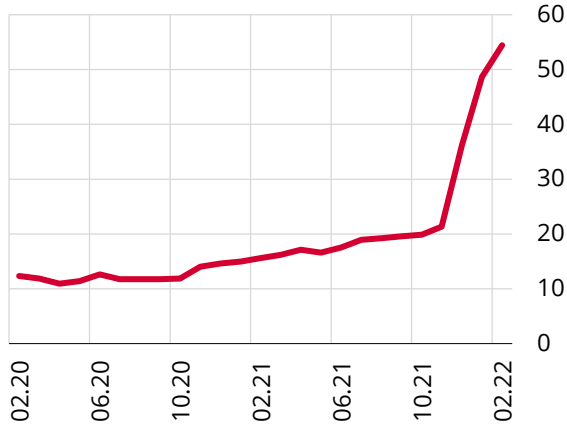
Enerji fiyatları Şubat ayında yüzde 4,00 oranında yükselmiş, grup yıllık enflasyonu 6,60 puan yükselerek yüzde 82,98 olmuştur (Grafik 7). Bu dönemde artan jeopolitik risklerle beraber hızlanan uluslararası enerji fiyatları akaryakıt, katı yakıt ve tüp gaz fiyatları üzerinde baskı oluşturmuştur. Grup aylık enflasyonunun sürükleyicisi akaryakıt fiyatları olurken (yüzde 10,10), elektrik fiyatlarında kademeli tarife limitinin arttırılması ile görülen düşüş (yüzde -4,84) daha olumsuz bir görünümü sınırlamıştır.

Gıda ve alkolsüz içecek fiyatları Şubat ayında yüzde 8,41 oranında artmış, grup yıllık enflasyonu 8,86 puan yükselerek yüzde 64,47 olmuştur (Grafik 7). Bu dönemde işlenmemiş gıda grubunda daha belirgin olmak üzere hem işlenmemiş hem işlenmiş gıda grubunda yıllık enflasyon artmaya devam etmiştir (Grafik 8). Taze meyve-sebze fiyatları olumsuz hava koşulları ve artan enerji maliyetleri sonrasında Şubat ayında yüzde 32,16 oranında artmıştır. Bu dönemde ekmek ve tahıllar, kırmızı et, şeker ve şekerle bağlantılı ürünler, alkolsüz içecekler ve konserve sebze ürünleri öne çıkan diğer kalemler olmuştur. Şubat ayının yarısında uygulanmaya başlanan KDV indirimlerinin gıda alt kalemlerinde etkisi görülmele birlikte, indirim kaynaklı etkinin bir kısmının Mart ayına sarkacağı not edilmelidir.

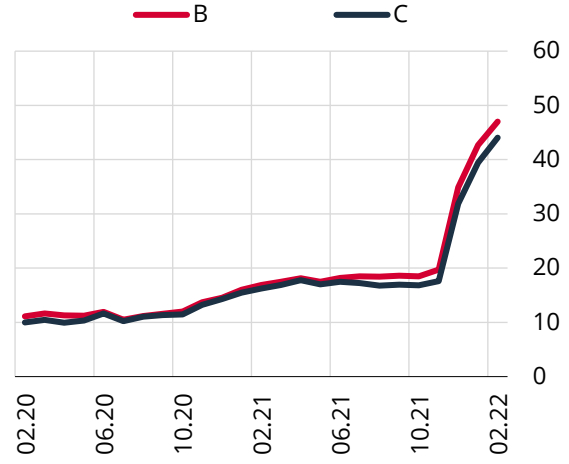
Yurt içi üretici fiyatları Şubat ayında yüzde 7,22 oranında artmış, yıllık enflasyon 11,48 puan yükselişle yüzde 105,01 olmuştur (Grafik 9 ve Tablo 2). Şubat ayında döviz kuru istikrarlı bir görünüm sergilerken emtia fiyatları tekrar güçlü bir artış göstermiş ve tedarik zincirlerindeki aksaklıklar sürmüştür. Ana sanayi gruplarına göre incelendiğinde, yıllık enflasyon enerji grubunda daha belirgin olmak üzere tüm alt gruplarda yükselmiştir (Grafik 10). Alt gruplar bazında, aylık değişimler dikkate alındığında elektrik-gaz üretimi ile dağıtımı, ham petrol-doğal gaz, temel eczacılık, ağaç ve inşaat ile bağlantılı ürünler öne çıkmıştır.

Grafik ve Tablolar

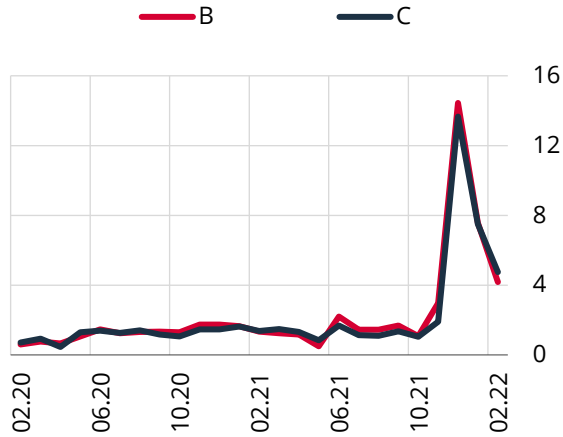
Grafik 1: TÜFE (Yıllık % Değişim)

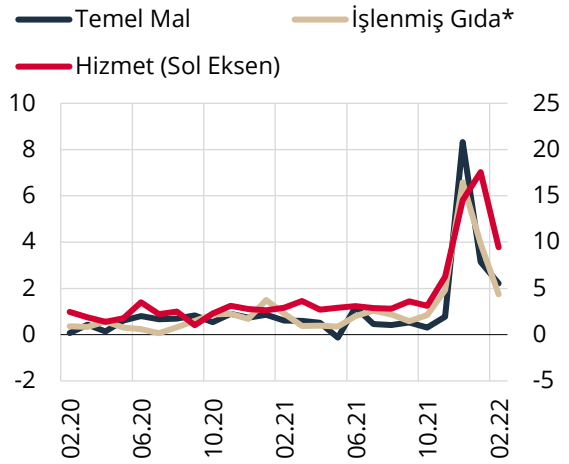
Grafik 2: B ve C (Yıllık % Değişim)

Grafik 3: B ve C Endeksi (Mevsimsellikten Arındırılmış, Aylık % Değişim)

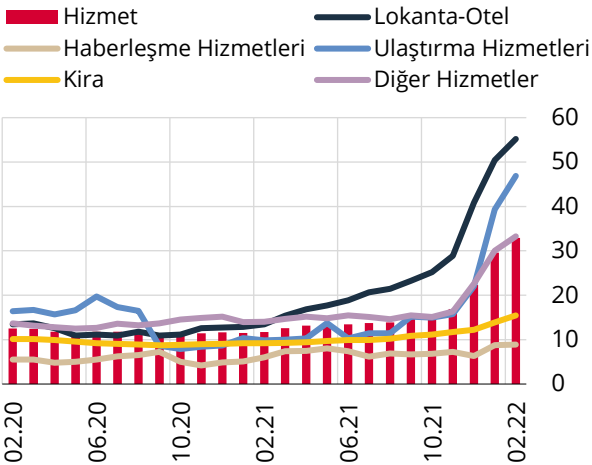

Grafik 4: B Endeksinin Ana Bileşenleri (Mevsimsellikten Arındırılmış, Aylık % Değişim)

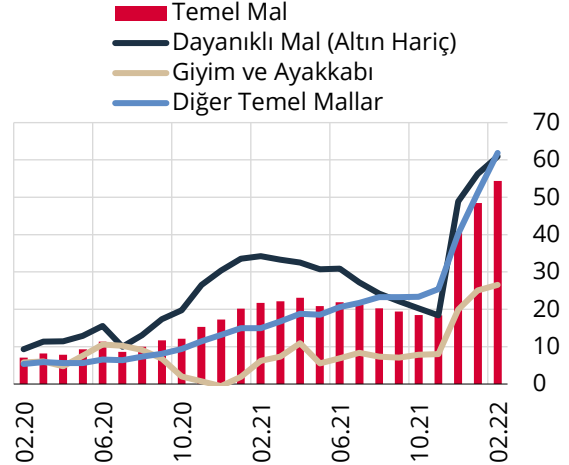

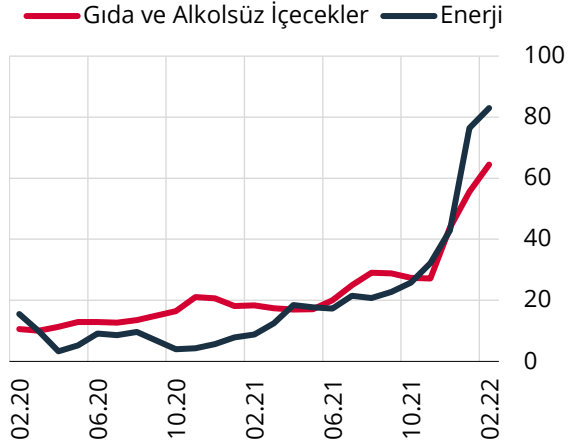
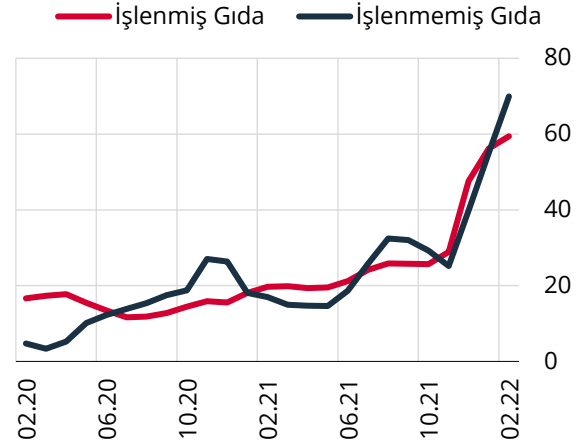
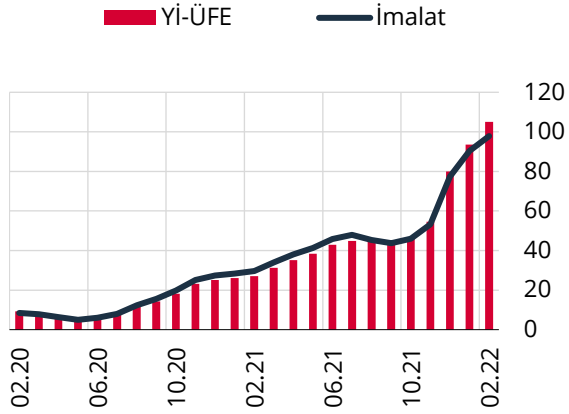
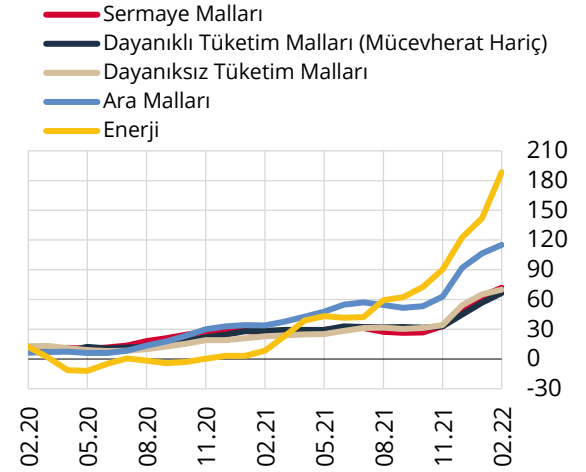
* İşlenmiş gıda grubunda mevsimsel etki bulunmamaktadır.

Grafik 5: Hizmetler (Yıllık % Değişim)

Grafik 6: Temel Mallar (Yıllık % Değişim)

Grafik 7: Gıda ve Enerji (Yıllık % Değişim)**Grafik 8: İşlenmiş ve İşlenmemiş Gıda (Yıllık % Değişim)****Grafik 9: Yi-ÜFE ve İmalat (Yıllık % Değişim)****Grafik 10: Ana Sanayi Grupları (Yıllık % Değişim)**

Tablo 1: TÜFE ve Alt Kalemler (% Değişim)

	Aylık		Yıllık	
	Şub.22	Şub.21	Şub.22	Şub.21
TÜFE	4,81	0,91	54,44	15,61
1. Mallar	5,20	0,86	62,53	17,32
Enerji	4,00	0,25	82,98	8,82
Gıda ve Alkolsüz İçecekler	8,41	2,57	64,47	18,40
İşlenmemiş Gıda	12,83	2,91	69,93	17,01
Taze Meyve-Sebze	32,16	5,21	80,84	8,55
Diğer İşlenmemiş	2,49	1,64	61,90	22,43
İşlenmiş Gıda	4,37	2,27	59,42	19,72
Ekmek ve Tahıllar	5,40	1,18	68,60	19,03
Diğer İşlenmiş	3,80	2,85	54,56	20,04
Enerji ve Gıda Dışı Mallar	3,39	-0,21	54,06	19,40
Temel Mallar	3,85	-0,12	54,38	21,70
Dayanıklı Mallar (Altın Hariç)	3,27	0,25	60,94	34,28
Giyim ve Ayakkabı (*)	0,23	-0,97	26,55	6,18
Diğer Temel Mallar	6,85	-0,19	61,89	14,94
Alkollü İçecekler ve Tütün	0,44	0,13	45,78	2,87
Altın	3,80	-5,46	93,15	34,34
2. Hizmetler	3,63	1,04	32,89	11,74
Kira	2,22	0,84	15,45	9,20
Lokanta ve Oteller	4,54	1,32	55,20	13,44
Ulaştırma Hizmetleri	5,73	0,29	46,87	9,83
Haberleşme Hizmetleri	1,22	1,09	8,89	6,04
Diğer Hizmetler	3,64	1,14	33,26	14,04
3. Temel Göstergeler				
B - İşlenmemiş Gıda Ürünleri, Enerji, Alkollü İçkiler ve Tütün ile Altın Hariç TÜFE	3,87	0,79	47,01	16,92
C - Enerji, Gıda ve Alkolsüz İçecekler, Alkollü İçkiler ile Tütün Ürünleri ve Altın Hariç TÜFE	3,75	0,44	44,05	16,21
D - İşlenmemiş Gıda, Alkollü İçecekler ve Tütün Ürünleri Hariç TÜFE	3,89	0,65	52,73	16,29
F - Yönetilen-Yönlendirilen Fiyatlar Hariç TÜFE	5,56	0,96	56,14	17,22

Kaynak: TÜİK.

* Giyim hizmetlerini içermemekte olup, sadece malları kapsamaktadır.

Tablo 2: Yİ-ÜFE ve Alt Kalemler (% Değişim)

	Ağırlık	Şubat 2022		Şubat 2021	
		Aylık	Yıllık	Aylık	Yıllık
Yİ-ÜFE	100	7,22	105,01	1,22	27,09
Madencilik	3,56	6,39	98,70	-0,14	17,32
İmalat	87,43	5,60	97,86	1,56	29,57
Petrol Ürünleri Hariç İmalat	84,97	5,40	93,60	1,38	29,93
Petrol ve Ana Metal Ürünleri Hariç İmalat	76,27	5,67	87,74	1,58	26,82
Elektrik, Gaz Üretimi ve Dağıtımı	8,29	24,66	202,51	-1,73	0,68
Su Temini	0,72	7,37	33,73	1,06	27,31
Ana Sanayi Kollarına Göre Yİ-ÜFE					
Ara Malı		5,33	115,13	1,05	33,77
Dayanıklı Tüketim Malları		7,66	69,20	0,85	29,29
Dayanıklı Tüketim Malları (Mücevherat Hariç)		7,94	66,59	1,60	28,57
Dayanıksız Tüketim Malları		5,38	70,00	2,44	22,81
Sermaye Malı		4,79	71,90	-0,48	26,54
Enerji		19,98	188,47	0,68	8,44

Kaynak: TÜİK.